

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 346/06-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť D. Ž. a M. Ž., obaja bytom K., zastúpení advokátkou JUDr. M. K., K., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co 333/2005 z 13. apríla 2006 a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva domáhať sa súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 17 C 696/99 z 19. decembra 2004, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. Ž. a M. Ž. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. augusta 2006 doručená sťažnosť D. Ž. a M. Ž. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie

svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 333/2005 z 13. apríla 2006 a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva domáhať sa súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 3 ústavy rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 696/99 z 19. decembra 2004.

Sťažovatelia vo vzťahu k namietanému rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 696/99 z 19. decembra 2004 argumentovali tým, že okresný súd rozhodoval o zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka a povinnosť sťažovateľov - zákonných zástupcov v čase spôsobenia škody maloletého T. Ž. - zaplatiť náhradu škody založil na ustanovení § 422 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorých za škodu spôsobenú maloletým alebo tým, kto nie je schopný ovládnuť svoje konanie a posúdiť jeho následky zodpovedá ten, kto je povinný vykonávať nad ním dohľad. Podľa tvrdení sťažovateľov okresný súd rozhodol na základe vyhodnotenia dôkazov vykonaných v konaní bez toho, aby žalobca, S., a. s., B., označil priamy dôkaz preukazujúci plnenie podmienky pre vznik zodpovednosti za škodu a rozhodnutie založil na vyhodnotení viacerých nepriamych dôkazov (použitie kľúča pri vstupe do bytu jeho vlastníčky, neoprávnené používanie telekomunikačného zariadenia, prítomnosť T. Ž. v byte v zhode s jeho školskou dochádzkou, rozporné výpovede svedkov v trestnom a civilnom konaní) a vlastnom logickom hodnotení. Podľa tvrdení sťažovateľov porušenia ich základných práv a slobôd sa okresný súd dopustil aj nespravodlivým a procesne ničím nepodloženým záverom o spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti za škodu. Vzhľadom na zbytočné prietahy a neprimeranú dĺžku konania došlo podľa sťažovateľov k uplynutiu zákonných lehôt na uplatnenie ich nárokov. Na základe ich tvrdení porušenia ich základných práv a slobôd sa dopustil aj krajský súd v rozsudku sp. zn. 1 Co 333/2005 z 13. apríla 2006, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcom výroku vo vzťahu k sťažovateľom a to tým, že sa ako odvolací súd nevysporiadal s rozpormi vo výpovediach svedkov v trestnom a civilnom konaní a nahradil ich vlastným logickým vysvetlením. Podľa názoru

sťažovateľov rozhodnutie krajského súdu nie je dostatočne presvedčivé a je v rozpore s ustanovením § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd po jej predbežnom prerokovaní a prijatí na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo D. Ž. a M. Ž. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach 1 Co/333/2005 zo dňa 13. 4. 2006 porušené bolo

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Košiciach 1 Co/333/2005 zo dňa 13. 4. 2006 v ktorom potvrdil rozsudok Okresného súdu v Košice I spis. zn. č. 17 C 696/99 - 144 a v rozsahu tohto zrušenia vec vracia na ďalšie konanie.

3. Právo sťažovateľov D. Ž. a M. Ž. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo domáhať sa súdnej ochrany tak, ako mu to umožňuje čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, Rozsudkom Okresného súdu v Košice I, sp. zn. 17 Co 696/99 (správne malo byť uvedené: sp. zn. 17 C 696/99) porušené bolo.

4. Každému jednému sťažovateľom sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 80 000 Sk., (osemdesiattisícokorún) ktoré mu je povinný vyplatiť Okresný súd Košice I.

5. Okresný súd Košice I, je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke JUDr. M. K., K. vo výške 6 412 Sk., na účet právnej zástupkyňi... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom zisťoval, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 tohto zákona.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľa namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru krajským súdom. Z časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľa označili výrok rozhodnutia, ktorým má ústavný súd vo veci rozhodnúť vyplýva, že vo vzťahu k okresnému súdu namietajú prietahy v konaní, a tým porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie práva domáhať sa súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 3 ústavy.

1. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať z toho, že porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal skúmaním, či v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 17 C 696/99 dochádza k prietahom v konaní a zistil, že sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená. Okresný súd v namietanej veci rozhodol rozsudkom č. k. 17 C 696/99-144 z 10. decembra 2004, ktorým

boli sťažovatelia zaviazaní zaplatiť S., a. s., B., spoločne a nerozdielne sumu 173 000 Sk so 17 % úrokom a trovy konania, ako aj trovy štátu v sume 3 000 Sk. Vyhlásením prvostupňového rozsudku a jeho doručením okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľov, ktoré je účelom práva priznaného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd vychádzal aj zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte dochádza alebo porušenie v tom čase ešte trvá (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00, II. ÚS 204/03). Sťažovatelia namietali prietahy v konaní okresného súdu, ktorý o ich veci v okamihu podania sťažnosti už nekonal.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prietahy v ňom. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti proti okresnému súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Právo na prístup k súdnej ochrane nemá absolútnu povahu. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane a k súdu ako k orgánu verejnej moci, ktorý vykonáva súdnu moc podľa čl. 142 ústavy. Právo zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa po splnení predpokladov ustanovených zákonom stal účastníkom súdneho konania. Ak fyzická osoba (alebo právnická osoba) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 251/03) právo na súdnu ochranu sa však nestotožňuje s procesným úspechom.

Zo sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že namietané rozhodnutie krajského súdu č. k. 1 Co 333/2005-182 z 13. apríla 2006 bolo vydané v konaní o odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu č. k. 17 C 696/99-144 z 10. decembra 2004, ktorým boli sťažovatelia zaviazaní zaplatiť S., a. s., B., spoločne a nerozdielne sumu 173 000 Sk so 17 % úrokom a trovy konania, ako aj trovy štátu v sume 3 000 Sk.

Krajský súd ako súd odvolací po preskúmaní veci podľa § 212 ods. 1 OSP dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľov nie je dôvodné, a preto potvrdil rozsudok vo vyhovujúcom výroku vo vzťahu k sťažovateľom a vo výroku o trovách konania medzi žalobcom a sťažovateľmi. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd konštatoval, že:

„Súd prvého stupňa vykonal vo veci dokazovanie postupom zodpovedajúcim ustanoveniu § 120 ods. 1 O. s. p., keď vykonal všetky dôkazy, ktoré účastníci na preukázanie svojich tvrdení označili. Tieto dôkazy vyhodnotil postupom podľa § 132 O. s. p., pričom jeho závery sa javia byť logickým vyústením vyhodnotenia tých dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca uplatnil v konaní nárok na náhradu škody proti maloletej osobe, ako aj proti jeho zákonným zástupcom – rodičom.

Vzhľadom k tomu, že nárok voči žalovanému v 1. rade bol zamietnutý a žalobca v tejto časti odvolanie nepodal stal sa rozsudok v tejto časti právoplatným a tento výrok teda už nebol odvolacím súdom preskúmaný.

Kedže žaloba o náhradu škody voči žalovaným v 2. a v 3. rade bola postavená na tvrdení o zanedbaní povinnosti vykonávať dohľad nad maloletým (§ 422 ods. 1, 2 OZ.), je treba vychádzať zo záveru, že ich zodpovednosť môže byť daná iba za predpokladu preukázania, že ku vzniku škody došlo konaním ich maloletého syna.

Podľa ust. § 420 ods. 1, 3 OZ. každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa ods. 3, zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

Podľa ust. § 422 ods. 1 Obč. zák. maloletý alebo ten, kto je postihnutý duševnou poruchou, zodpovedá za škodu ním spôsobenú, ak je schopný ovládnuť svoje konanie a posúdiť jeho následky; spoločne a nerozdielne s ním zodpovedá, kto je povinný vykonávať nad ním dohľad. Ak ten, kto spôsobí škodu, pre maloletosť alebo pre duševnú poruchu nie je

schopný ovládať svoje konanie alebo posúdiť jeho následky, zodpovedá za škodu ten, kto je povinný vykonávať nad ním dohľad.

Podľa ods. 2, kto je povinný vykonávať dohľad, zabaví sa zodpovednosti, ak preukáže, že náležitý dohľad nezanedbal.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu je preukázanie: a.) porušenia právnej povinnosti, b.) existencie škody, c.) príčinnej súvislosti medzi poškodením právnej povinnosti a škodou a za d.) zavinením.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca považuje za porušenie právnej povinnosti konanie v rozpore s ust. § 8 ods. 3 zákona č. 110/1964 Zb. o telekomunikáciách účinného v čase spáchania skutku. Podľa tohto ustanovenia, kto nedodržel podmienky ustanovené pre používanie jednotnej telekomunikačnej siete, najmä ten, kto používal telekomunikačné zariadenia neoprávnene je povinný organizácii spojov zaplatiť náhradu, ktorá môže byť určená paušálnou sumou, ak trvanie alebo rozsah neoprávneného užívania nemožno presne zistiť.

Z konštrukcii uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že náhradu je v danom prípade potrebné považovať za náhradu škody.

Naplnenie tejto podmienky zodpovednosti za škodu súd prvého stupňa uzavrel, na základe vyhodnotenia dôkazov vykonaných v konaní. Je treba konštatovať, že žalobca neoznačil v konaní priamy dôkaz preukazujúci plnenie tejto podmienky a súd prvého stupňa jej naplnenie uzavrel na základe vyhodnotenia viacerých nepriamych dôkazov. Toto vyhodnotenie predstavuje podľa názoru odvolacieho súdu logický záver z vykonaného dokazovania a odvolací súd nemal dôvod na tomto hodnotení nič meniť...“

Krajský súd svoje rozhodnutie riadne odôvodnil. V tomto rozhodnutí sú uvedené skutkové okolnosti sporu, odôvodnené závery týkajúce sa právneho posúdenia sporu, ako aj rozhodnutie o trovách odvolacieho konania.

Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu s prihliadnutím k obsahu rozhodnutia súdu prvého stupňa je pritom podľa názoru ústavného súdu zjavné, že tento sa zaoberal námietkami sťažovateľa. Z jeho záverov nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím

ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti na rozdiel od sťažovateľov nezistil, že by závery krajského súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné so sťažovateľmi označenými článkami ústavy a dohovoru.

Ústavný súd je oprávnený a povinný posúdiť neústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t.j. či v konaní pred nimi nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až 50 ústavy). Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti hodnotiť názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a použitie zákonov neporušujú uvedené ústavnoprosné princípy (II. ÚS 54/02). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielen neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 22/05).

Ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu neobsahuje také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, alebo ktoré by svedčili o porušení ústavnoprosných princípov (čl. 46 až 50 ústavy). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, na jeho základe rozhodne a svoje rozhodnutie riadne odôvodní.

Sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na súdnu ochranu takým rozhodnutím krajského súdu, ktorý zjavne nie je v príčinnej súvislosti so žiadnym porušením nimi označených základných práv. Sťažovatelia boli v predmetnom spore žalovanými v 2. a 3. rade, krajský súd vo veci po nimi podanom odvolaní konal a rozhodol, svoje rozhodnutie náležite odôvodnil na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať.

Ústavný súd nezistil medzi dôvodmi a skutočnosťami, ktoré sťažovatelia uvádzali v sťažnosti, taký dôvod alebo skutočnosť, ktoré by mohli spochybnit' právne závery krajského súdu o existencii a relevantnosti dôvodov, na základe ktorých potvrdil rozsudok okresného súdu, alebo ktoré by sa inak javili ako zjavne neodôvodnené či svojvoľné. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, napádajú v okolnostiach prípadu procesné pochybenia, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. Ústavný súd ďalej uvádza, že namietaným porušením základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého sa voči synovi sťažovateľov T. Ž. mali dopustiť orgány činné v trestnom konaní, sa nezaoberal, keďže sa ním označuje porušenie práv tretej osoby (inej od sťažovateľov) inými orgánmi štátu, ako tými, ktoré sú v petite sťažnosti označené ako porušovatelia práv. Preto ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

4. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy krajským súdom a porušeniu práva priznaného čl. 46 ods. 3 ústavy okresným súdom ústavný súd uvádza, že tieto porušenia označili sťažovatelia zastúpení advokátkou iba v návrhu výroku, ktorým ma ústavný súd rozhodnúť, pričom neuviedli žiadne skutočnosti preukazujúce porušenie namietaného článku, resp. namietaného práva. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

5. Pre odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už rozhodovanie o ďalších nárokoch uplatnených sťažovateľmi bezpredmetné.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. októbra 2006